

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.015.311'091.2:613.6

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16654111>

Компетентність педагогічного партнерства як одна з ключових професійних здатностей сучасного педагога

Марія Цуркан

професор кафедри психології та філософії

Буковинського державного медичного університету,

м. Чернівці, Театральна площа, 2, 58002;

професор кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою

комунального закладу «Інститут післядипломної педагогічної освіти

Чернівецької області», доктор педагогічних наук, професор,

м. Чернівці, вул. Івана Франка, 20, 58000

maria-ts77@ukr.net,

<https://orcid.org/0000-0003-2866-1743>

Ольга Настенко

PhD доктор філософії (філологія),

заступник директора з науково-методичної роботи,

учитель української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії.

Чернівецький ліцей № 12 «Ювілейний» ЧМР,

м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 1, 58002,

olganastenko@chern12.ukr.education,

<https://orcid.org/0000-0001-8381-9078>

Оксана Венгрінюк

старший викладач кафедри педагогіки,
психології та теорії управління освітою комунального закладу
«Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області»,
м. Чернівці, вул. Івана Франка, 20, 58000,
estetmetod@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-7815-5163>

Руслана Бабух

директор Чернівецького ліцею № 12 «Ювілейний» ЧМР,
експерт освітнього аудиту, супервізор,
спеціаліст вищої категорії, учитель-методист,
учитель української мови та літератури,
м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 1, 58002,
ruslana59@ukr.net

Прийнято: 18.07.2025 | Опубліковано: 29.07.2025

***Анотація.** Обґрунтовано, що однією із ключових професійних компетентностей сучасного педагога є компетентність педагогічного партнерства, яка спрямована на формування та розвиток особистості здобувача освіти, готового до успішної самореалізації в житті. Підкреслено, що компетентність педагогічного партнерства як у загальній середній, так і у вищій та післядипломній освіті забезпечує досягнення єдиної мети та вирішення спільних завдань. Звернено увагу на те, що основну роль в організації партнерської взаємодії, на нашу думку, відіграє педагог, оскільки саме він повинен повною мірою володіти компетентністю партнерства як однією із його обов'язкових 1) дванадцяти професійних компетентностей (професійний стандарт «Учитель закладу загальної середньої освіти») та 2) двадцяти*

чотирьох компетентностей (професійний стандарт «Викладач закладу вищої освіти»). Визначено такі компоненти досліджуваної компетентності педагога, як 1) визнання та сприйняття партнера як самостійної особистості; 2) рівноправне комунікування заради реалізації єдиної мети та вирішення спільних завдань; 3) взаєморозуміння, взаємоповага, взаємодовіра, взаємопідтримка як основа партнерської взаємодії; 4) співдіяльність та співзалежність задля досягнення співрезультату; 5) активізація кожного окремого елемента партнерства з метою забезпечення поступу всієї системи взаємодій, спрямованих на забезпечення їх максимальної ефективності; 6) дотримання морально-етичних та соціальних принципів співпраці; 7) спільне подолання бар'єрів різних видів і типів; 8) розв'язання конфліктів через усунення їх причин; 9) розроблення й упровадження механізмів і методик взаємодії учасників освітнього процесу; 10) відкритість, прозорість і відповідальність у виконанні тієї чи тієї діяльності; 11) взаємопланування та взаємоструктурування спільно означеної траєкторії дій загалом і кожного їх етапу зокрема; 12) аналіз досягнень та недоліків партнерської взаємодії задля визначення можливих способів її коригування; 13) здійснення самооцінювання та саморегулювання як запорука вдосконалення спільних теперішніх і майбутніх дій; 14) урахування інтересів, поглядів, позицій і прагнень кожного партнера заради задоволення його потреб зокрема і всіх разом. Підсумовано, що компетентність педагогічного партнерства – ключова професійна здатність сучасного педагога, яка потребує розроблення чітко окресленої моделі її формування, розвитку та удосконалення. Саме означена компетентність спрямована на реалізацію одного із завдань НУШ – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками; а також цілей ЗВО – забезпечити професійну підготовку майбутнього фахівця конкретної галузі,

здатного якісно та майстерно надавати відповідні послуги й задовольняти потреби і запити суспільства.

Ключові слова: здатність, компетентність педагогічного партнерства, освітній процес, учасники освітнього процесу, професійний стандарт.

Pedagogical Partnership Competence as One of the Key Professional Skills of a Modern Teacher

Maria Tsurkan

Professor of the Department of Psychology and Philosophy
Bukovyna State Medical University,
m. Chernivtsi, Theater Square, 2, 58002;

Professor of the Department of Pedagogy, Psychology and Theory of
Educational Management of the communal institution "Institute of Postgraduate
Pedagogical Education of Chernivtsi Region",
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Chernivtsi, str. Ivana Franka, 20, 58000,
<https://orcid.org/0000-0003-2866-1743>

Olga Nastenکو

PhD Doctor of Philosophy (Philology),
deputy director for scientific and methodological work,
teacher of Ukrainian language and literature, specialist of the highest
category. Chernivtsi Lyceum No. 12 "Jubilee" ChMR,
Chernivtsi, str. Lesi Ukrainky, 1, 58002,
<https://orcid.org/0000-0001-8381-9078>

Oksana Vengryniuk

senior teacher of the department of pedagogy,
psychology and theories of educational management
of a communal institution

"Institute of Postgraduate Pedagogical Education of Chernivtsi Region",
Chernivtsi, str. Ivana Franka, 20, 58000,
<https://orcid.org/0000-0002-7815-5163>

Ruslana Babukh

Director of Chernivtsi Lyceum No. 12 "Yuvileynyi" Chernivtsi Regional
State Educational Service,
Expert in Educational Audit, Supervisor,
Highest Category Specialist, Teacher-Methodologist,
Teacher of Ukrainian Language and Literature,
Chernivtsi, Lesi Ukrainky St., 1, 58002,

ruslana59@ukr.net

Abstract. *It is substantiated that one of the key professional competencies of a modern teacher is the competence of pedagogical partnership, which is aimed at the formation and development of the personality of an education seeker, ready for successful self-realization in life. It is emphasized that the competence of pedagogical partnership in both general secondary and higher and postgraduate education ensures the achievement of a single goal and the solution of common tasks. Attention is drawn to the fact that the main role in the organization of partnership interaction, in our opinion, is played by the teacher, since it is he who must fully possess the competence of partnership as one of its mandatory 1) twelve professional competencies (professional standard "Teacher of a general secondary education institution") and 2) twenty-four competencies (professional standard "Teacher of a higher education*

institution"). The following main components of the studied teacher's competence have been identified: 1) recognition and perception of the partner as an independent individual; 2) equal communication for the sake of realizing a common goal and solving common tasks; 3) mutual understanding, mutual respect, mutual trust, mutual support as the basis of partnership interaction; 4) cooperation and codependence to achieve a common result; 5) activation of each individual element of the partnership in order to ensure the progress of the entire system of interactions aimed at ensuring their maximum effectiveness; 6) adherence to moral, ethical and social principles of cooperation; 7) joint overcoming of barriers of various kinds and types; 8) resolving conflicts by eliminating their causes; 9) developing and implementing mechanisms and methods of interaction between participants in the educational process; 10) openness, transparency and responsibility in the implementation of a particular activity; 11) mutual planning and mutual structuring of a jointly defined trajectory of actions in general and each of their stages in particular; 12) analysis of achievements and shortcomings of partnership interaction in order to determine possible ways of its correction; 13) implementation of self-assessment and self-regulation as a guarantee of improvement of joint current and future actions; 14) taking into account the interests, views, positions and aspirations of each partner in order to meet the needs of each individually and all together. It is concluded that the competence of pedagogical partnership is a key professional ability of a modern teacher, which requires the development of a clearly defined model of its formation, development and improvement. This competence is aimed at implementing one of the tasks of the National School of Education - to help reveal and develop the abilities, talents and capabilities of each child based on a partnership between the teacher, student and parents; as well as the goals of higher education institutions - to ensure the professional training of future specialists in a specific field, capable of providing relevant services qualitatively and skillfully and satisfying the needs and demands of society.

Keywords: ability, competence of pedagogical partnership, educational process, participants in the educational process, professional standard.

Постановка проблеми. Сучасний освітній процес в Україні дедалі масштабніше відображає стрімку зміну потреб і запитів суспільства не лише нашої держави, а й світової спільноти. Саме тому реформи Міністерства освіти і науки України сьогодні спрямовані на те, щоб забезпечити створення та функціонування таких освітніх закладів, у яких на партнерських засадах взаємодіють усі учасники освітнього процесу – викладачі / учителі, студенти / учні, батьки, громадські організації. Звісно, що метою вищезгаданої співпраці є досягнення бажаних результатів, які в майбутньому будуть однією із важливих передумов становлення теперішнього здобувача освіти як успішної особистості, здатної до самореалізації в суспільстві через практичне застосування знань, умінь і навичок, набутих у закладі освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та розвитку компетентності педагогічного партнерства описано у працях Ворожбіт-Горбатюк В., Голос А., Гаврилової О., Гриневич Л., Ковальчук В., Кузнецової О., Литвин А., Мариновської О., Стешиц І., Ткачук Л., Третяк О., Цуркан М. та ін. Зокрема Ворожбіт-Горбатюк В. у своєму дослідженні щодо якості вищої педагогічної освіти, ділячись власним практичним педагогічним досвідом, наголосила на таких основних аспектах педагогічного партнерства, як «сувора логічна послідовність індивідуальних, групових, фронтальних взаємодій, колаборацій з академічною спільнотою, громадськими просвітницькими організаціями на рівнях: районному, регіональному, національному, міжнародному. Співпраця на рівні «педагог – здобувач – батьки здобувача – громада» має бути спрямована на створення сприятливих умов академічної соціалізації здобувача. Простіше кажучи: будь там, роби те, що ушляхетнює твій розум. Використання елементів комунікативного менеджменту для оптимальної

самостійності учасників, єдності інтересів особистості і закладу освіти, цінності дисципліни і стабільних умов освітньої діяльності» [1, с. 65]. Голос А., аналізуючи сутність педагогічного партнерства та з'ясовуючи його потенціал і ризики в закладах вищої освіти (ЗВО), зазначила, що «1) у вітчизняній педагогіці поняття «педагогічне партнерство» є оновленим за формою і доповненим за змістом варіантом «педагогіки співробітництва»; 2) педагогічне партнерство – явище міждисциплінарне; 3) позаяк реалізувати педагогічне партнерство допомагає колегіальна робота, взаємодія створює сприятливе середовище для особистісного і професійного розвитку студента і викладача; 4) формула педагогічного партнерства – відсутність психологічної дистанції в освітньому середовищі у поєднанні з інтерактивними методами навчання; 5) доцільність використання педагогічного партнерства у ЗВО як форми організації спільної діяльності не викликає сумнівів, її успішна реалізація вимагає розуміння/знання і досвіду» [3, с. 20]. Мариновська О. зміст поняття «компетентність педагогічного партнерства» розуміє як інтегровану особистісно професійну якість, динамічну за суттю, що поєднує систему знань, умінь, навичок, цінностей, поглядів, способів мислення та особистих якостей, сформованих на основі суб'єктного досвіду педагога-практика, здатного успішно здійснювати професійну діяльність на засадах педагогіки партнерства [9, с. 83]. Гаврилова О., вивчаючи роль педагогічного партнерства у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО), підкреслила, що «на засадах партнерської взаємодії освітній простір втілюється не як архітектурний чи дизайн-проект, а як складова єдиної концепції розвитку закладу освіти, що включає педагогічні, соціальні, організаційні та фінансово-господарські питання. Створення у школі сучасного освітнього простору можливо лише через активну зацікавлену партнерську співпрацю широкої спільноти: управлінців та педагогів, учнів та їхніх батьків, науковців, проектувальників, громадських активістів» [2]. Стешиц І. у своїй науковій розвідці означила «способи педагогічного партнерства – перехід від

консервативного, монологічного, насильницького типу спілкування, феноменологія якого представлена маніпулятивним стилем (вимоги та заборони, критика та похвала, покарання та заохочення, нотації та моралі), – до захоплюючого діалогічного, новаторського між вчителем, учнями та батьками»; а також звернула увагу на те, що «завдяки засобам педагогічного партнерства вчитель може допомогти учням зайняти активну освітньо-виховну позицію, залучити їх до процесів творення самих себе, а розрізняють різні види засобів, серед яких: особистість вчителя, матеріальні та технічні засоби, організація освітнього середовища та організаційні форми та самі відносини між вчителем і учнями, вчителем і батьками, відносини в педагогічному та учнівському колективах» [14, с. 197–198]. Як бачимо, компетентність педагогічного партнерства – професійна компетентність педагогів ЗВО та ЗЗСО, яка потребує постійного розвитку та вдосконалення, оскільки саме ця здатність забезпечує максимальну реалізацію мети та завдань освітнього процесу.

Мета нашого дослідження – описати та узагальнити основні компоненти компетентності педагогічного партнерства, їхні функції в ефективному здійсненні сучасного освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основну роль в організації означеної вище взаємодії, на нашу думку, відіграє педагог, оскільки саме він повинен повною мірою володіти компетентністю партнерства як однією із його обов'язкових 1) дванадцяти професійних компетентностей (професійний стандарт «Учитель закладу загальної середньої освіти» [12]) та 2) двадцяти чотирьох компетентностей (професійний стандарт «Викладач закладу вищої освіти» [13]).

Відповідно до Закону України «Про освіту», зміст поняття «компетентність» розуміємо як «динамічну комбінацію знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу

навчальну діяльність» [4], тому компетентний педагог уміє організовувати свою діяльність; мотивувати себе й тих, із ким взаємодіє; планувати роботу та передбачати її результати; здійснювати моніторинг і самоконтроль; усвідомлювати самоцінність та цінність інших людей тощо.

Компетентність педагогічного партнерства (Б3) у професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» віднесено до трудової функції «Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу» (Б) та представлено як таку, що поєднує в собі три компоненти (здатності): «Б3.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі. Б3.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. Б3.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами» [12]. Кожну здатність потрактовано в розрізі знань; умінь і навичок; комунікації; відповідальності та автономії педагога.

Компетентність педагогічного партнерства в профстандарті викладача вищої школи не подано як окрему здатність, на відміну від профстандарту вчителя ЗЗСО, однак, увесь процес здійснення професійної діяльності педагога ЗВО передбачає системну партнерську взаємодію, яка ґрунтується на поліфункціональних зв'язках як передумови досягнення поліаспектних цілей освітнього процесу, насамперед забезпечення формування та розвитку професійних практичних умінь та навичок майбутнього фахівця з метою його професійної самореалізації.

В основі педагогічного партнерства ЗЗСО – спілкування, взаємодія й співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними і зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Основні принципи педагогіки партнерства – це

- повага до особистості;

- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [11, с. 14].

Як зазначає Ковальчук В., метою педагогіки партнерства є «підтримка учнів, яка сприяє розвитку їхніх можливостей, задовольняє інтелектуальні, емоційні й соціальні потреби дітей, що відповідає запитам сучасної освітньої теорії та практики; а реалізація принципів педагогіки партнерства створює підґрунтя для здійснення місії нової української школи щодо розкриття та розвитку здібностей, талантів і можливостей кожної дитини» [6, с. 159]. Переконані, що систематичне здійснення професійної діяльності на засадах педагогічного партнерства розширює можливості вчителя щодо оновлення його фахових знань, вибору та опрацювання нових технологій освітньої галузі, впровадження сучасних ефективних методик навчання, а також сприяє розвитку практичних навичок демократизації та гуманізації взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Що ж до партнерської співдіяльності у ЗВО, то її особливістю вважаємо вміння викладача здійснювати управління педагогічною взаємодією з учасниками освітнього процесу і соціальними інститутами через 1) забезпечення конструктивних міжособистісних взаємин у комунікації, 2) застосування механізмів регулювання соціально-трудова відносин, розширення соціального партнерства та впровадження соціального діалогу, 3) розроблення методик і технологій розв'язання соціально-трудова конфліктів у соціальній сфері та ефективного пошуку потенційних партнерів тощо.

Слушною є думка Кузнецової О., яка, аналізуючи питання компетентності педагогічного партнерства наголошує, що її сутнісні ознаки тісно пов'язані з особистісно-етичними якостями педагога, такими характеристиками, що дозволяють створювати здорові партнерські відносини в професійній діяльності. У здійсненому дослідженні авторка зазначила, що самоактуалізація є одним з найважливіших психологічних феноменів, що визначають особистісно-етичні якості людини, її комунікаційно-поведінкові стратегії у різних формах взаємодії зі світом, у тому числі, у просторі професійної діяльності. У просторі особистості вчителя самоактуалізація спрямована на усвідомлення власних професійно значущих особистісних особливостей, на адекватний і активний прояв їх в педагогічній діяльності з урахуванням вимог, які ставляться до фахівця, в тому числі, в сфері стосунків з учасниками освітнього процесу. Компетентність педагогічного партнерства та самоактуалізація особистості педагога є феноменами, що певним чином взаємопов'язані [7, с. 72–74].

Також вважаємо за необхідне наголосити на тому, що формування, розвиток та вдосконалення компетентності педагогічного партнерства в учителів – ключове завдання післядипломної професійної освіти, яка покликана сприяти вибудовуванню індивідуальної професійної траєкторії педагога – основи його професійного розвитку, який, відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 18, пункт 10), розуміємо як «безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності» [4].

Мариновська О. зауважує, що «розвиток компетентності педагогічного партнерства в післядипломній педагогічній освіті здійснюється за логікою андрагогічної моделі навчання, базовим компонентом якої виступає опора на суб'єктний досвід педагога-практика» [9, с. 81].

Беручи до уваги вищезазначені твердження, виокремлюємо такі компоненти компетентності педагогічного партнерства:

- 1) визнання та сприйняття партнера як самостійної особистості;
- 2) рівноправне комунікування заради реалізації єдиної мети та вирішення спільних завдань;
- 3) взаєморозуміння, взаємоповага, взаємодовіра, взаємопідтримка як основа партнерської взаємодії;
- 4) співдіяльність та співзалежність задля досягнення співрезультату;
- 5) активізація кожного окремого елемента партнерства з метою забезпечення поступу всієї системи взаємодій, спрямованих на забезпечення їх максимальної ефективності;
- 6) дотримання морально-етичних та соціальних принципів співпраці;
- 7) спільне подолання бар'єрів різних видів і типів;
- 8) розв'язання конфліктів через усунення їх причин;
- 9) розроблення й упровадження механізмів і методик взаємодії учасників освітнього процесу;
- 10) відкритість, прозорість і відповідальність у виконанні тієї чи тієї діяльності;
- 11) взаємопланування та взаємоструктурування спільно означеної траєкторії дій загалом і кожного їх етапу зокрема;
- 12) аналіз досягнень та недоліків партнерської взаємодії задля визначення можливих способів її коригування;
- 13) здійснення самооцінювання та саморегулювання як запорука вдосконалення спільних теперішніх і майбутніх дій;
- 14) урахування інтересів, поглядів, позицій та прагнень кожного партнера заради задоволення його потреб зокрема і всіх співдіячів разом.

Як бачимо, педагогічне партнерство (суб'єкт-суб'єктна взаємодія в освітньому процесі) – інтеграція знань та практичних дій викладацтва / учительства, батьківства й громадськості щодо особистісного розвитку студентів / учнів через діалог, домовленість, взаємопідтримку, взаємоповагу, взаємовідповідальність, взаємозацікавленість, творчу співпрацю тощо. Саме діалог, націлений на максимальне узгодження і реалізацію інтересів усіх учасників процесу, є основою успішного педагогічного партнерства, оскільки лише через діалогічне спілкування можливо розв'язувати конкретні проблеми навіть тоді, коли співдіячі мають різні погляди та бачення на ту чи ту ситуацію.

Ядром педагогіки партнерства є дотримання принципів дитино-, студентоцентризму та людиноцентризму, що забезпечують максимальне наближення освітнього процесу до сутності, здібностей і нахилів здобувача освіти, згодом висококваліфікованого спеціаліста, що в свою чергу авансуватимуть успіх, самопізнання, самооцінку, самовдосконалення, а також упевненість у перемозі, подоланні труднощів, правильності прийнятих рішень. Зокрема, у Законі України «Про вищу освіту» (стаття 1, пункт 22¹), зазначено, що студентоцентроване навчання передбачає «побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу» [5].

Висновки. Отже, компетентність педагогічного партнерства – ключова професійна здатність сучасного педагога, яка потребує розроблення чітко окресленої моделі її формування, розвитку та удосконалення. Саме означена вище компетентність спрямована на реалізацію одного із завдань НУШ – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками; а також цілей ЗВО – забезпечити професійну підготовку майбутнього фахівця конкретної галузі, здатного якісно та майстерно надавати відповідні послуги й задовольняти потреби і запити суспільства.

Список використаних джерел

1. Ворожбіт-Горбатюк В. Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти. *Молодь і ринок*, №10 (196), 2021. С. 63–68.
2. Гаврилова О. Формування нового освітнього простору на принципах педагогіки партнерства. URL: <http://conf.zipro.net.ua/?p=232> (дата звернення: 28.04.2025).
3. Голос А. Педагогічне партнерство у ЗВО: доцільність і можливості. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Випуск 3 (140). Одеса, 2022. С. 16–24.
4. Закон України «Про освіту»: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 29.04.2025).
5. Закон України «Про вищу освіту»: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18?find=1&text> (дата звернення: 29.04.2025).
6. Ковальчук В. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
7. Кузнецова О. Співвідношення компетентності педагогічного партнерства та самоактуалізації особистості. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика : матер. Міжнар. наук.-практ.- конф. (10 листоп. 2023 р.)* / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. Одеса, 2023. С. 71-79.
8. Литвин А. Актуальні виклики сучасної професійної освіти: роль педагогіки у формуванні компетентностей сьогодення. *Наукові інновації та передові технології*. Вип. 12(26), 2023. С. 594-605. <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6742/6777>

9. Мариновська, О. Розвиток компетентності педагогічного партнерства вчителів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. *Освітні обрії*. 2(55). 2022. С. 80-85.

10. Мотуз Т., Лук'янченко С., Пісковенко А. Педагогічне партнерство як стратегічний складник формування професіоналізму в освіті. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти*. «Філософія. Педагогіка», № 1 (6). 2024. С. 78–85.

11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 28.04.2025).

12. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225.

13. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2024 № 1466.

14. Стешиц І. Управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи. *Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»*. ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Київ, 2023. 269 с.

15. Ткачук Л. Історичний аспект становлення і розвитку педагогіки партнерства. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Вип. 2(6), 2021. С. 193–201.

16. Третяк О. Розвиток компетентності педагогічного партнерства. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 61, том 3, 2023. С. 155–161.

17. Як будуються відносини між учнями, школою та батьками в НУШ. URL:<https://zn.ua/ukr/EDUCATION/425412.html> (дата звернення 28.04.2025).